చేదు నిజం

సమయం - ప్రొద్దు గూట్లో పడుతూ పడుతూ వున్న సాయంకాలం. స్థలం-పట్టణాని కవతల నదీతీరం. పైన వినీలాకాశం. ఎట్టఎదుట నదీ ప్రవాహం. నదికావైనపున భూదేవి కట్టుకున్న పచ్చని చీరలాంటి వరిపొలాలు. మంటికీ మింటికీ నిచ్చెనలు వేస్తున్న సంధ్యాసూర్యుడి బంగారు కిరణాలు. ఆ దృశ్యం ఎవరికి మాత్రం ఆనందప్రదంగాదు? ఐదారుమెట్ల కబిలబావుల్లో దిగి పాతాళ గంగల్లో స్నానం చేయడానికి అలవాటుపడిన రాధాపతికి ప్రవాహోదకం కనిపించగానే ప్రాణాలు లేచి వచ్చాయి. ఏటి ఇసుకతిన్న పైన నిల్చుని నీలిరంగు తివాసీకి మల్లే నిశ్చలంగావున్న నీటివైపు చూస్తూ "స్నానం చేద్దామా ప్రకాశం?" అన్నాడు రాధాపతి. "ఓ చేద్దాం మేష్టారూ! అరగంట సేపు యీదులాడితే రాత్రికి నిద్ర బాగా పడుతుంది" అన్నాడు ప్రకాశం.

పరిగెడుతున్న నీరు శరీరానికి గిలిగింతలు పెడుతుంది. చొక్కాకింద చెమట చిరచిరలాడిపోయే వేసవికాలపు సాయంకాలాల్లో చల్లనీటి స్నానం శరీరానికి మాత్రమే గాదు, మనసుకు గూడా హాయిగా వుంటుంది. ప్రవాహజలంలో నిక్షిప్తమైవున్న సుఖాన్నంతా తనొక్కడే బావుకోదలచినట్టుగా రాధాపతి పది నిమిషాలపాటు నీళ్ళను కలచివేశాడు. అంతటితో తనివితీరక బుడుంగున మునిగి పైకి లేచాడు. అతడి బలవంతంమీద ప్రకాశం గూడా తల ముంచక తప్పిందిగాదు. స్నానంచేసి ఈవలికి వచ్చేసరికే తల భారమై పోతున్నట్టుగా ఫీలయ్యాడు ప్రకాశం. రాధాపతి తల సంగతేమిటో గానీ, అనుకోకుండా తటస్థించిన జల క్రీడలవల్ల అతని శరీరం సొమ్మసిల్లి పోయినమాట నిజం! ఎప్పుడెప్పుడు యిసుకపైకి వ్రాలిపోదామా అన్న తొందరలో అతడుత్తరీయంతో ఆదరాబాదరాగా ఒళ్ళు దుడుచుకుని చొక్కా తిరగేసి తొడుక్కున్నాడు. తీరా తొడుక్కున్నాక "అత్రగాడికి బుద్ధి మట్టు అంటే యిదేనా ప్రకాశం!" అంటూ మళ్ళీ చొక్కాతీసి తొడుక్కునే ప్రయత్నంలో పడిపోయాడు.

సన్నగా యించుక సవ్వడి - గచ్చు నేలపైన బ్లేడుముక్క పడితే కలిగే సవ్వడి ఎలాంటిది? అలాంటిది - ఉన్నట్టుండి వినిపించింది.

"జేబులోనుంచి ఏమిటో పడిపోయినట్టుంది మేష్టారూ!" అంటూ దగ్గరికి వచ్చాడు ప్రకాశం.

రాలిపోయిన వస్తువు ఓ రబ్బరు గాజు!

"రబ్బరుగాజా మేష్టారూ! ఇదేనా మీ జేబులో నుంచి రాలిపోయింది?"

గాజును చేతికి తీసుకుని ఆశ్చర్యం తొణికిసలాడుతున్న కళ్ళతో రాధాపతి వైపు చూచాడు ప్రకాశం.

ప్రకాశం చేతిలోని గాజును తీసుకుని జేబులో పదిలపరచుకుంటూ యిసుకలో కూలబడ్డాడు రాధాపతి.

సూర్యుడస్తమించాడు. చీకట్లు మెల్లమెల్లగా ముసురుకో నుంకిస్తున్నాయి. దూరంగా పర్వతాలు గాంభీర్యాన్ని వెలార్చుతూ నిల్చున్నాయి. ఆకల్లాడని ప్రకృతి నిలబెట్టిన చిత్తరువులా వుంది. తలుపులు బిగించి కిటికీలు మూసివేసిన మహా సౌధంలా

బ్రహ్మాండభాండం స్తబ్ధతకు నిలయమై పోయింది. బయట మాత్రమే గాదు ప్రకాశం అంతరంగంలో కూడా అదే పరిస్థితి! మగవాడి జేబులో ఆడవాళ్ళు చేతులకు తొడుక్కునే రబ్బరుగాజు! అందునా అది రాధాపతిగారి జేబు...

* * *

ఇక్కడ కాసేపాగి రాధాపతి ఎవరో, ప్రకాశమెవరో వివరించుకోవడం న్యాయం. ఆ యిద్దరిదీ యించుమించుగా బాదరాయణ సంబంధం! వాళ్ళిద్దరూ ఒకరికొకరు తటస్థపడడం దానంతటదే ఒక విచిత్రోదంతం!

గడచిపోయిన రాత్రి ఒకానొక నాటక ప్రదర్శనానికి హాజరయ్యాడు ప్రకాశం. నాటకాలపట్ల మోజని చెప్పగూడదుగానీ, వాటిని రాసే రచయిత ఎలావుంటాడో చూడాలన్నది అతడి చిరకాల సంకల్పం. కరపత్రాల్లోనేమో కవిగారికి సన్మానమని పెద్ద పెద్ద అక్షరాలతో ముద్రించారు. తీరా వెళ్లి చూడబోతే అక్కడ కవీలేదు, గవీ లేదు! వస్తాననిచెప్పి అతడు గైర్ హాజరైనందుకు ఆ నాటక నిర్వాహకులైనా పెద్దగా విచారించినట్లు తోచదు. వాళ్ళ లౌడ్‌స్పీకరులో చిన్న ప్రకటనచేసి అప్పటికప్పుడు తమ కార్యక్రమాన్ని సవరించుకున్నారు.

అందుకుతోడూ ఆ ప్రదర్శనం గూడా అనుకున్నంత బాగా రాణించలేదు. నిరాశతో, నిస్పృహతో అర్ధరాత్రప్పుడు యింటికి తిరిగివచ్చి పట్టెమంచంపైన మేను వాల్చాడు ప్రకాశం.

వాన వెలిసినరాత్రి చాలా ప్రశాంతంగా వుంటుందని చెబుతారు. నాటకం చూసిన రాత్రి అందుకు వ్యతిరేకమైతే గావచ్చు. పిల్ల తెమ్మెరలా కదిలివచ్చి సోకీ సోకండా వెళ్లిపోవడమేగానీ, ఆ రోజు రాత్రి నిద్రాదేవత ప్రకాశాన్ని పొదివి కౌగిల్లోకి తీసుకున్న జాడలు లేవు.

తెల్లవారడం గూడా బాగానే తెల్లవారింది ప్రకాశానికి – వసారాలో కటిక నేల పైన పడుకుని గుర్రు పెడుతున్న ఒకానొక అపరిచితుడి దర్శనంతో!

గృహస్తులు వీధివైపున వసారాలు కట్టివుంచడం దారంటపోయే దానయ్యల శయ్యా సౌకర్యాలకుగాదు! ప్రకాశానికి కోపం వచ్చింది.

"ఇదిగో, నిన్నేనయ్యా నిన్నే! ఇది సత్రంగాదు. మఠంగాదు. పడుకున్నందుకు అద్దె యివ్వనక్కరలేదుగానీ, లేచి వెళ్ళిపోతే చాలు" అంటూ ప్రకాశం అతణ్ణి లేపి కూర్చోబెట్టాడు.

లేచి కూర్చున్న అపరిచితుడు ముప్పై యేళ్ళవాడు. చెదిరిపోయిన క్రాపింగు, నిద్రాపారవశ్యం తాలూకు మత్తులో జోగుతున్న ముఖం. ఆ ఆకారంలో ప్రత్యేకించి చెప్పుకోదగ్గవి అతడి కళ్ళు. అవి నెమ్మదిగా, నిశ్చలంగా వున్నాయి. కానీ వాటిలో నుంచి ప్రసరిస్తున్నవి మాత్రం దినకరుడి ఉదయ కిరణాల్లాంటి చురుకైన చూపులు.

"మానవుడి అనంతయాత్రలో ఈ ప్రపంచాన్ని ఒక పాఠశాలగా పేర్కొంటారు. ప్రపంచమే సత్రమైనప్పుడు యిల్లు మాత్రం కాకపోతుందా?" ఇప్పుడతని పెదవిపైన చిరునవ్వుగూడా పారాడుతోంది.

ఎదురుచూడని ప్రతిఘటన! ప్రకాశం తడబడిపోయాడు. ఏదో చెప్పదలచుకున్నాడు. అంతలో మరిచిపోయాడు. చివరకు "అబ్బే, అది కాదండీ, నిద్రపోవాలనుకుంటే పట్టణంలో యింతకన్నా మంచి విడుదులు దొరకకపోవుగదా!" అంటూ నీళ్ళు నమిలాడు.

"కానీ, నేను వందమైళ్ళు ప్రయాణం చేసి ఈ వూరికి రావడం యిక్కడ నిద్రించడానికి అనువుగా ఎక్కడెక్కడ ఎలాంటి విడుదులు దొరుకుతాయని అన్వేషించడానికేనంటావా బాబూ? సాయంత్రం ఆరుగంటలకల్లా ఈ వూరి స్టేషనులో ఆగవలసిన రైలుబండి మార్గమధ్యంలో ఏదో ప్రమాదం జరిగిందని ఎనిమిదిగంటల ఆలస్యం చేస్తుందని ఎవరనుకున్నారు? తీరా, రెండు గంటప్పుడు వూళ్ళోకివస్తే యిక్కడ నా గమ్యస్థానాన్ని గురించిన ఆచూకి ఎవరు చెబుతారు? ఐనా, మొండిగా వీధులవెంట నడుస్తున్నాను. ఇక్కడెక్కడో ఓ కుక్క మొరుగుతూ పైకొచ్చేసింది. మొరిగే కుక్క కరవదంటారు! కానీ ప్రతి సిద్ధాంతానికీ అపవాదులుంటాయి గదా! దిక్కులు తెలియకుండా పారిపోతూ యిలా వచ్చేశాను. ఆ కుక్క బారినుంచీ తప్పించుకోవడానికి నాకీ వసారా శరణ్యమైంది..."

'అయ్యోపాపం!' జాలిపడ్డాడు ప్రకాశం. ఇలాంటివాణ్ణి పట్టుకొని తేలిక మాట లన్నందుకు కించపడిపోతూ "ఇంతకూ ఇక్కడ మీ గమ్యస్థానమేదో చెప్పారుకారు..." అంటూ విషయాంతరంలోకి వచ్చేశాడు.

"ఏదో సభ!... పూర్తిపేరు నాలుక చివరలోనే ఆడుతోంది. బహుశా... కృష్ణ విలాస సభైతే కావచ్చు..."

"ఏమిటేమిటీ?" విస్తుపోతున్నాడు ప్రకాశం. "ఐతే, డ్రామాహాలుకన్నమాట! రాత్రి నాటకం జరిగిందక్కడే! నేనూ నాటకానికి వెళ్ళొచ్చాను. ఐతే మీరు వందమైళ్ళ దూరంనుంచీ యిక్కడకు రావడం నాటకం చూడ్డానికన్న మాట?"

అపరిచితుడు నాలుగైదు క్షణాలపాటు తటపటాయించాడు. ఇంకా సంశయిస్తూ కూచుంటే అవతలి వ్యక్తి ఏమనుకుంటాడోనన్న సందేహంతోనే గావచ్చు. హఠాత్తుగా ఓ నిర్ణయానికి వచ్చినట్టుగా "చేసిన పాపం చెబుతే పోతుందంటారు! అందుకనే చెబుతున్నాను ఆ నాటకం వ్రాసింది నేనే!" అన్నాడు.

"మీరా! రాధాపతిగారు మీరేనా. ఆశ్చర్యంగా వుంది. నా చెవుల్ని నేనే నమ్మలేకుండా వున్నాను. చూడండి మేష్టారూ! మీరు నన్ను మన్నించాలి. తప్పదు తెలియకుండా..."

ప్రకాశానికి అడ్డుతగిలి "ఇప్పుడేమంత అగౌరవం జరిగిపోయిందనీ! మరేం ఫరవాలేదులే తమ్ముడూ! అనవసరంగా క్షమాపణలెందుకూ?" అంటూ వూరటమాటలు పలికాడు అపరిచితుడు - ఉరఫ్ రాధాపతి!

"అంతకంటే మీరేం చెబుతారు మేష్టారూ! నామూలంగా పొరబాటు జరిగిన మాట నిజం. అందుకు నన్ను క్షమిస్తూ, మీరు మా అతిథ్యాన్ని స్వీకరించాలి. మీరింకా యిలాగే అరుగుపైనే కూర్చుంటే నాకు బాధగా వుంటుంది. లేచి లోపలికి రండి మేష్టారూ!" ప్రాధేయపడ్డాడు ప్రకాశం.

తంతే వెళ్ళి గారెలబుట్టలో పడటమంటే యిదే కాబోలు ననుకున్నాడు రాధాపతి. మారుమాట లేకుండా అతడు ప్రకాశాన్ని వెంబడించాడు.

రాధాపతిని గదిలో కూర్చోబెట్టి యిల్లంతటా చిందులు తొక్కేస్తున్నాడు ప్రకాశం. "అమ్మా! అయిదు నిమిషాల్లో కాఫీ తయారు కావాలి. ఒరేయ్ రవీ! పళ్ళపొడి డబ్బా ఎక్కడ? పిన్నీ! అరగంటలో స్నానానికి నీళ్ళు తోడేస్తావుగదూ?"

ప్రకాశం గదిలోకి తిరిగిరాగానే అన్నాడు రాధాపతి: "చూడు తమ్ముడూ! మొగమాటంవల్ల చెబుతున్నాననుకోవద్దు. ఇంతింతలేసి అతిథ్య మర్యాదలకు నేను తట్టుకోలేను."

"మీరూరుకోండి మేష్టారూ! మీరిలా రావడం నాకెంతో సంతోషంగా వుంది. ఈ రోజంతా మీరు మా యింటిదగ్గరనుంచీ కదలగూడదు. అంతగా అవసరమైతే నేనా నాటకాలరాయుళ్ళను కలుసుకుని మీ రాకను గురించి తెలియపరుస్తాను" అన్నాడు ప్రకాశం.

గోడలకు వ్రేలాడుతున్న చిత్రాలను చూస్తూ వాలుకుర్చీలో కూర్చున్నాడు రాధాపతి. బయటినుంచి గదిలోపలికి రాగానే ఎట్టఎదుట గోడపైన కనిపించేది ఉమర్‌ఖయాముకు సాకీ మధుపాత్ర నందిస్తున్న దృశ్యం. దాని కటువైపున బృందావనంలో వేణుగోపాలుడి రాసలీలా మహోత్సవం. వేరొకవైపున విశ్వామిత్రుని ఎదుట మేనక నృత్యభంగిమ. ఇవిగాక డజన్ల లెక్కలో సుందర ప్రకృతి దృశ్యాల ప్రతిరూపాలు. ఒయ్యారంగా ప్రవహించే సెలయేళ్ళు. వాటి ఒడ్డున తీర్చిదిద్దినట్టున్న పొదరిళ్ళు. ఆషాఢమేఘాల క్రింద పురివిప్పిన మత్తమయూరాలు. అంబరాన్ని చుంబిస్తున్న మంచుకొండలు. అబ్బురమేమిటంటే, ప్రతి సుందర దృశ్యాన్నీ తనదిగా చేసుకోవాలన్న తహతహ ఎక్కువగానే వున్నట్టుంది ప్రకాశానికి! అతడొక చోట నదిపైన తేలిపోతున్న పూలతెప్పలో తన చిన్న సైజు ఛాయా చిత్రాన్ని పొందుపరిచాడు. మరొకచోటనైతే నేర్పుగా కత్తిరించిన తన రూపచిత్రాన్ని నెలవంక వంపులో అతికించుకున్నాడు!

ఆపాటికి ప్రకాశం తమ్ముడు రవీంద్రుడు పళ్ళపొడి డబ్బాను వెదికి పట్టేశాడు. దంతధావనం పూర్తికాగానే కాఫీ ప్రత్యక్షమైంది. కాఫీ తీసుకోగానే స్నానం. స్నానానంతరం ఉపాహారం. రాధాపతి తాంబూలం మెసవుతాడో, లేక సిగరెట్లు మసిచేస్తాడో తెలియక ప్రకాశం పళ్ళెంలో తాంబూల ద్రవ్యాలనూ, పాకెట్టునిండుగా సిగరెట్లను టేబిలుపైన హాజరుపరిచేశాడు.

తాంబూల సేవనానికి అనుపానంగా సిగరెట్టు గూడా కాలుస్తూ చిద్విలాసంగా వాలుకుర్చీలో పవ్వళించాడు రాధాపతి.

ప్రకాశం మెల్లగా ఉపక్రమించాడు. "చూడండి మేష్టారూ! మీరు కోప్పడకుంటే నేనొక మాట చెప్పుకోవాలి...."

సిగరెట్టు పొగలోనుంచీ ప్రకాశంవైపు చిత్రంగా చూస్తూ "ఎంతమాటెంతమాట! కోప్పడ్డం కూడానా! ఏమిటో చెప్పవయ్యా ప్రకాశం!" అన్నాడు రాధాపతి.

"మరేంలేదు. ఎక్కడా ముద్రించబడలేదనుకోండి. ఇటీవల ఒకటి రెండేళ్ళుగా నేనూ కథలు వ్రాస్తున్నాను..."

"నీ యిల్లు బంగారంగానూ!" పొట్టచెక్కలయ్యేట్టుగా నవ్వేశాడు రాధాపతి. "అప్పటికి రచనా వ్యాసంగాన్నంతా ఎవరో గుత్తకు తీసుకున్నట్టు, మరెవరూ వ్రాయడానికి వీల్లేకుండా ఆంక్షలు విధించినట్టు యివేం జంకు గొంకులయ్యా ప్రకాశం! ఎవడి అనుభవాలు వాడివి. ఎవడి అనుభూతి వాడిది. భేషుగ్గా వ్రాయొచ్చు. ఎన్నికలకు నిలబడటానికే హక్కున్నప్పుడు కథలు వ్రాయడానికా సందేహం?"

"శ్రమ అనుకోకపోతే నా కథలన్నింటినీ మీకు చూపించుకోవాలనుంది..."

"నిక్షేపంగా చూపించవచ్చు. ఏవీ, నీ కథా సంపుటాలన్ని యిలా తీసుకొచ్చేసేయ్! కలయపరికించేస్తాను" అన్నాడు రాధాపతి.

ప్రకాశం అల్మారా తెరిచి ఆకాశంలో జవిళంగడి ఖాతా పుస్తకాల్లావున్న నాలుగు సంపుటాలను వెలికితీశాడు. "వ్రాయడానికైతే నేను చాలా కథలే వ్రాశాను. నా మట్టుకు నాకేమో యివి బాగున్నట్టే వున్నాయి. కానీ ఎందుకో మరి..."

"చూస్తానుగా! చూసి చెబుతాను" అంటూ చేతికి దొరికిన పుస్తకాన్ని తెరిచేశాడు రాధాపతి.

ఉదయం తొమ్మిది గంటలకనగా పుస్తకం తెరిచిన రాధాపతి మధ్యాహ్నం పన్నెండుదాకా చదువుతూనే వుండిపోయాడు. ఆ తరువాత కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచనలో పడ్డాడు. ప్రకాశం సృష్టించిన విచిత్ర ప్రపంచం యింకా అతడి మనో నేత్రం ముందు తాండవిస్తూనే వుంది. తిండి, గుడ్డలాంటి జీవన్మరణ సమస్యలు అక్కడ జనాన్ని బాధించవు. త్యాగాలూ, ఉపన్యాసాలూ, మోతాదుమీరిన మంచితనాలు ఆ సమాజంలో కోకొల్లలు. మిట్ట పల్లాలైతే వున్నాయిగానీ, మొత్తం మీద అక్కడి బ్రతుకు బాటలన్నీ తారురోడ్లు. లేదా అప్రశ్రుతులను దరిజేరనివ్వని శ్రావ్యమైన పాటలు. భర్తృహరి నుడివినట్టుగా అక్కడి మానవులకు రెండే రెండు గతులు. వాళ్ళు ఆదర్శాలకోసమే జీవిస్తారు. అపజయాలు వాటిల్లగానే మరణిస్తారు. ఒక విధంగా చూస్తే ప్రకాశం కథలన్నీ కలలు! ఐతేనేం, అవి తీయటికలలు!

మధ్యాహ్నం భోజనంచేశాక ఒళ్లెరుగని నిద్రకు లోనయ్యాడు రాధాపతి. సాయంత్రం మూడు మూడున్నర కెప్పుడో మేలుకున్నాడు. అప్పటికైనా మంచం మీదినుంచి క్రిందికి దిగాలనిపించలేదు. కానీ చేతికర్ర పొడుచుకుంటూ ముసలాయన లోపలికి వచ్చేసరికి లేవడం తప్పనిసరైపోయింది.

"కూర్చో నాయనా, కూర్చో! పరవాలేదులే" అంటూ ముసలాయన కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. "మా ప్రకాశం చెప్పాడు నిన్ను గురించి! ఏవో కథలూ కారణాలూ వ్రాశావటగా! మంచిది, మంచిది. మావాడు గూడా ఈ మధ్య ఏదో వ్రాస్తున్నాడట! వాటి గొడవ నాకేమీ తెలీదనుకో! నేను నీతో చెప్పదలచుకున్న విషయం వేరు. వీడు మొన్ననే బియ్యే పాసయ్యాడు. చేస్తే చేయవచ్చుగానీ, ఉద్యోగం చేసితీరాలన్న కక్కుర్తి ఏమీలేదు. కానీ వచ్చిన చిక్కేమిటంటే, వీడికి పగటిపూట పుట్టిన పిల్లానచ్చదు, రాత్రివేళ పుట్టిన పిల్లా నచ్చదు. ఇదేం విపరీతమని ఒకసారి వాళ్ళమ్మ నిలదీసి అడిగితే అదేదో నవలలో వున్న అమ్మాయి లాంటిదైతే పెళ్ళాడుతానన్నాడట వీడు!"

రాధాపతి తెల్లబోయాడు. ఇదేదో సరిక్రొత్త జబ్బు. ఆధునిక వైద్యశాస్త్రం దీనికింకా నివారణ కనిపెట్టిందో లేదో తనకు తెలియదు!

ఐనా, ఈ మాటచెప్పి తాతగారిని హడలగొట్టాలనుకోలేదు రాధాపతి! "కుర్రవాడుగదండీ! మొదట యిలాగే అంటుంటాడు. పెద్దవాళ్ళు మీరు కాదు కూడదని పట్టుబడితే, కళ్ళు మూసుకుని ఆ మూడు ముళ్ళూ వేసేస్తాడు..."

ముసలాయన తన ప్రసంగాన్ని మరికొంతసేపు కొనసాగించేవాడే! కానీ అంతలో వేడి వేడి పూరీలతో ప్రకాశం లోపలికి రావడంతో ఆయన నోటికి తాళం పడింది.

* * *

ఉత్కంఠ ఉరకలు వేస్తున్న చిత్తానికి పగ్గాలు తగిలించలేక ఆసక్తిని ప్రకటిస్తూ రాధాపతివైపు చూచాడు ప్రకాశం. మోచేతిని తలగడగా వుంచుకుని, చెదరిన తలవెంట్రుకల్లో నుంచి తలను అదిమి పట్టుకుని యిసుకలో పడుకున్న రాధాపతి గూడా ప్రకాశంవైపే చూస్తున్నాడు.

"అన్యథా భావించకండి మేష్టారూ! ఎందుకో మరి... అదే, ఆ గాజు... దాన్ని గురించి తెలుసుకోవాలనుంది..." కోరికను బయటపెట్టేశాడు ప్రకాశం.

బదులు లేదు! దట్టంగా కమ్ముకుంటున్న చీకటిలో ముద్దలా పడుకున్న రాధాపతిలో కదలిక గూడా లేదు.

"పోనీలెండి మేష్టారూ! మీ మనసుకు బాధాకరమైన విషయమైతే మళ్ళీ అడగను..."

"ఏం లాభం ప్రకాశం! ఆర్చడానికీ, తీర్చడానికీ వీల్లేని బాధ. కాలగర్భంలో కలిసిపోతున్న ఆ విషాద గాథను మళ్ళీ త్రవ్వి తలకెత్తుకోవడం ఎందుకు చెప్పు..."

ఒక నిమిషం నిశ్శబ్దంగా గడచిపోయిన తర్వాత, నెమ్మదిగా లేచి కూర్చున్నాడు రాధాపతి. "ఐనా, కెలికిన తర్వాత కుంపటి రాజుకోకుండా వుంటుందా ప్రకాశం? ఉండదు. వినాలని నువ్వింతగా కుతూహలం ప్రకటిస్తుండగా దాచుకోవడాని కిదేమైనా రాజకీయ రహస్యమా! విను ప్రకాశం! ఎప్పుడో ఏడాది కొకటి రెండుసార్లు నీబోటి మిత్రుల కెవరికైనా చెప్పుకునే కథ. ఎక్కడినుంచి ప్రారంభించాలో తోచడం లేదు..."

కాసేపు ఆకాశంవైపు చూచి, ఒకసారి వేడిగా నిట్టూర్చి యించుమించు అదొక స్వగతంలా చెప్పుకపోసాగాడు రాధాపతి:

"అవి నా చిన్ననాటి రోజులు. పది పదిహేనేళ్ళుగా పిల్లలు లేకుండావున్న యింట్లో వెయ్యి నోములకు, పూజలకు ఫలంగా కలిగినవాణ్ణి నేను. నా దురదృష్టం, నాకు తొమ్మిదో యేడు జరుగుతుండగా తల్లి చనిపోయింది. అమ్మలేని వెలితివల్ల ప్రపంచం చీకటిగుయ్యారంలా కనిపించేది. మనసులో ఏదో దిగులు. మ్రోగించేవారు లేక మూగబోయిన వీణలా ఎక్కడబడితే అక్కడ మౌనంగా కూర్చుండిపోయేవాణ్ణి. ఓ రోజు అలాగే అరుగుపైన కూర్చుని వున్నాను. వీధిలో బండి ఆగింది. బండిలో నుంచి ఓ నడిప్రాయం ఆడమనిషి, ఆమెవెంట ఓ ఆరేళ్ళ అమ్మాయి క్రిందికి దిగారు. దిగిన వాళ్ళు చక్కా మా యింటికే వచ్చేశారు. ఆ రోజు సాయంకాలం నాన్నగారి మూలంగా నాకు తెలిసింది. ఆవిడ మా నాన్నగారి పిన్నమ్మ కూతురట! ఎక్కడో బడిపంతులుగా పని చేస్తూ వుండిన ఆమె భర్త హఠాత్తుగా చనిపోయాడట. ఆస్తిపాస్తులు లేక, ఆదరించేవారు లేక అవస్థలపాలైన ఆ తల్లీబిడ్డల్ని మా నాన్నగారు వచ్చి తనదగ్గరే వుండిపొమ్మన్నారట. అంతా చెప్పి "నువ్వామెను అత్తయ్యా అని పిలవాలిరా రాధాపతీ!" అన్నారు నాన్నగారు.

అత్తయ్య రాకవల్ల అమ్మలేని కొరత తీరిపోయింది. వ్రేళ్ళకు నీళ్ళందక వాడిపోయిన చెట్టుపైన జడివాన కురిస్తే ఏమవుతుంది? అనతి కాలంలో ఆ చెట్టు లేచివుళ్ళతో పులకరించి కలకలలాడుతుంది. అవును! అలాగే నా ముఖంలోకి వెలుగు వచ్చింది.

అత్తయ్యతోబాటుగా ఓ ఆరేళ్ళ అమ్మాయిగూడా వచ్చిందని చెప్పానా ప్రకాశం! ఆ పిల్ల ఎందుకొచ్చిందనుకున్నావు? అది బీడుపడిపోయిన నా బ్రతుకు పొలంలో ముంగారుపంటల బంగారాలను పండించి రాసులు పోయడానికే వచ్చింది. పేరు రుక్మిణి. బొద్దుగా బొండు మల్లెపూవ్వులా వుండేది. నవ్వెనా, నగవైరి విల్లును దెచ్చి పొడిపొడిగా నూరి 'ఉఫ్' అని గాలిలోకి వూదినట్టుండేది. ఏడ్చెనా, ఎదుటివారి గుండె నీరైపోయేది. ఆ పిల్లకు చిటారు కొమ్మలో పూచిన దేవ గన్నేరుపువ్వులు కావలసి వచ్చేవి. లేదా కోనేట్లో కనిపించిన అల్లి తామరమొగ్గ కావలసివచ్చేది. ఏది అవసరమైనా హుకుం జారీ చేయడం ఆమె వంతు. ఆజ్ఞను శిరసావహించడం నా వంతు.

మావూరి ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో అయిదవ తరగతిలో కృతార్థుణ్ణి కాగానే పై చదువుకోసం పట్టణానికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది. దూరపు బంధువుల యింట్లో భోజనం. ఎంతగా ప్రయత్నించినా బుర్రకెక్కని చదువులు. వర్షంకోసం వేచిచూచే చాతకపక్షిలా

సెలవుకోసం కాచుకుని కూర్చునేవాణ్ణి. ఊళ్ళో నాకోసం రుక్మిణి వెయ్యి కళ్ళతో ఎదురు తెన్నులు చూస్తుండేది. నేను హైస్కూల్లో చదువుకున్న ఆరేళ్ళలో కాలపురుషుడేం చేశాడనుకున్నావు ప్రకాశం! అతడు రోజుకొక విధంగా, ఋతువుకొకరీతిగా మా రుక్మిణిని సింగారించడానికి పూనుకున్నాడు. ఆమె దసరాలో కనిపించినట్టు క్రిస్‌మస్‌లో కనిపించేది గాదు. క్రిస్‌మస్‌లో ద్యోతకమైనట్టు వేసంగిలో ద్యోతకమయ్యేది గాదు. మనిషినిబట్టి మనసును పోల్చుకునే విద్యలో నాకప్పటికి ఓనామాలైనరావు. కానీ నేను అర్థం చేసుకోగలిగాను. రుక్మిణంటే ఏమిటి? చిలిపి చూపులా! తళుక్కున మెరిసిపోయే నవ్వులా! బుంగముఖం పెట్టుకుని అలిగికూర్చోవడాలా? నవ్వించి, కవ్వించి, వెక్కిరింతలతో దూరంలో పారిపోయి, వెనుకపాటున వచ్చి కళ్ళుమూసి మారు గొంతుకతో ఎవరినో చెప్పుకోమనే పరిహాసాలా! ఇవన్నీ రుక్మిణీ హంగులే! ఐతే ఈ హంగులే రుక్మిణిగాదు. వీటికి వెనుక వెన్నముద్దలాంటి చిన్నగుండెలో నుంచి పాలపొంగులాంటి పసి తలపుల మురళీవరళి వినిపించి తన్మయత్వం కలిగేది నాకు!

స్కూల్ ఫైనల్ ప్యాసయ్యాను. ఇక కాలేజీకి వెళ్ళాలి. రుక్మిణి ముందుమాదిరిగా నా ఎదుట బడి తిరగడం లేదు. ఏదో బిడియం ఆమెను ఆవహించుకుంది. రుక్మిణిలో మాత్రమేగాదు. అత్తయ్యలోగూడా ఏదో మార్పు దృగ్గోచరమైంది. ఎన్నడూ లేనిది, ఆమె ముఖంలో ఏదో ఆలోచన పొడగట్టింది. అసలు విషయమేమిటో నా కవగతం కాకమునుపే నగరంలో కాలేజీలు తెరిచేశారు. అది మళ్ళీ ఒక ప్రవాసజీవితం. దూరాభారం కావడంవల్ల వారంపదిరోజుల సెలవుల్లో స్వగ్రామానికి వెళ్ళలేకపోయేవాణ్ణి. కాని నాన్నగారు మాత్రం అప్పుడప్పుడూ వచ్చి చూచిపోతుండేవారు.

జాబులు వ్రాసేపాటి అక్షర పరిజ్ఞానం లేదు రుక్మిణికి. పురాణాలలో జరిగినట్టుగా ఈ కలియుగంలో హంసలూ, మేఘాలు సందేశాలు తీసుకెళ్ళవు. రుక్మిణి కళ్ళల్లో మెదిలినట్టు తోచి, కలల్లో కనిపించగానే కలవరంతో మేలుకుని, కాలెండర్లు చూచి చూచి విసుగెత్తి, త్వరగా పని పూర్తిగాని విద్యాప్రణాళిక పైన కోపగించుకుని, ఆ కోపాన్ని పాఠ్యపుస్తకాలపైన చూపించి, చివరకు రెండేళ్ళ వియోగ యజ్ఞం తర్వాత పరీక్షలన్న అవబృథ స్నానాన్నిగూడా ముగించి వూరికి వెళ్లాను. వెళ్ళగా ఎలా కనిపించింది రుక్మిణి? ఏమైంది రుక్మిణి? ఎండ్లు పూండ్లుగా నిద్రాహారాలు మాని వ్రతం పట్టి కూర్చున్న బాలయోగినిలా ఆమె శుష్కించిపోయింది. 'ఇదేమిటి రుక్మిణీ! ఎందుకిలా అయిపోయా'వని అడిగాను. రుక్మిణి బదులు చెప్పదు. అత్తయ్య జవాబుగూడా మూకీ భావమే! నాన్నగారి మనసులో ఏముందో నా కవగతంగాదు. ఓ వైపున సెలవులేమో పూర్తికావస్తున్నాయి. ఆఖరు కొకరోజున యిలా కాదనుకున్నాను. రుక్మిణిని ఏకాంతంలోకి లాక్కెళ్ళి 'చెప్పితే చెప్పు. లేదంటే యింక నీ కంటికి కనిపించ' నన్నాను. 'నా మీద ఒట్టు. అంత మాట వొద్దు బావా!' అంటూ కన్నీరు మున్నీరుగా విలపించింది రుక్మిణి. 'ఇంతకాలానికి నేను మామయ్యకు భారమై పోయినట్టున్నాను. ఎక్కడెక్కడో సంబంధాలు చూస్తున్నారు' అంటూ ముఖాన్ని చీరచెంగులో దాచుకుంది.

దగ్గరికి తీసుకుని కన్నీళ్ళు తుడిచేస్తూ 'ఆరు నూరైనా, నూరు ఆరైనా అలా జరగదు రుక్మిణీ! ఏది ఏమైనా సరే, నువ్వే నా భార్యవు. మా నాన్న మాత్రమేగాదు, భగవంతుడు గూడా మనల్ని వేరుచేయలేడు' అన్నాను.

నేను నగరంలో వుండగా మా నాన్నగారు అప్పుడప్పుడూ వచ్చి చూచిపోతుండే వారని చెప్పాను గదూ! ఆ విధంగా వచ్చిన అనేక పర్యాయాల్లో ఒకసారి ఆయన నన్ను సముద్ర తీరానికి తీసుకెళ్ళారు. ఇలాగే అక్కడా యిసుక తిన్నెపైన కూర్చున్నాము. ఆ మాట, ఈ మాట మాట్లాడుతూ వచ్చి ఆఖరున నాన్నగారు "ఒకటి రెండు మాసాల్లో రుక్మిణికి పెళ్ళి చేసేయాలనుకుంటున్నాను రాధాపతీ!" అన్నారు.

అలాంటి, అవకాశం కోసమే వేచి వున్నానేమో మరి, కుండబ్రద్దలు కొట్టినట్లుగా నా నిర్ణయాన్ని తేల్చి చెప్పేశాను.

నాన్నగారు నిర్ఘాంతపడిపోయినట్టుగా కనిపించారు. నోట మాట రాక, ఆగ్రహాన్ని వ్యక్తం చేయలేక, లోపల పెల్లుబుకుతున్న అక్కసునంతా అలాగే దాచుకున్నారు. దాచుకుని ఏం చేస్తారు లెమ్మనుకున్నాను. ఐతే నాన్నగారు ఏ పనైతే చేయగూడదో అదే చేశారు. ఏం చేయమంటావు ప్రకాశం! స్వార్థం అలాంటిది. అవధులు దాటిన ఆశ అలాంటిది. వాటి ఎదుట మానవుడికి సదసద్వివేకం నశిస్తుంది.

నాలుగైదు నెలలు గడచిపోయాయి. ఇంటిదగ్గరినుంచీ ఎలాంటి వర్తమానాలు లేవు. ఓ రోజు ఉదయం ఊళ్ళో ప్రత్యక్షమయ్యాను. ఎదురైన వారు ఎదురైనట్టుగా 'ఒంటరిగా వచ్చావేం రాధాపతీ! పెళ్ళామెక్కడ?' అని పరామర్శించాడు. నాకా! పెళ్ళామా! వీళ్ళకు మతికానీ పోలేదుగదా! విస్మయావస్థలో నుంచీ తేరుకోనే లేదునేను. 'అక్కడెవతో ఓ కిరస్తానీ అమ్మాయిని పెళ్ళాడేశావటగా రాధాపతీ! అలాగని చెప్పి మీ నాన్నగారు రుక్మిణికి గూడా మొన్నీ మధ్యనే పెళ్ళి చేసేశారే!' అంటూ విడమరిచి చెప్పారు కొందరు.

అప్పుడు నాకే మతిపోయింది! ఇంటికి వెళ్ళాను. అత్తయ్యా లేక, రుక్మిణి లేక చిన్నబోయిన యింట్లో ఎంతోకాలం వుండలేకపోయాను. కట్నాలకు కానుకలకు, అంతస్థులకూ ఆడంబరాలకూ ప్రాధాన్యమిచ్చి దిన దిన ప్రవర్ధమానంగా శోభిల్లిన అనురాగ లతను అరికాలితో రాచివేసినందుకు నాన్నగారిపైన కసి తీర్చుకోడ మొక్కటే గత్యంతరమనిపించింది. చీటీ ముక్కయినా వ్రాసిపెట్టకుండా యిల్లూ వాకిలీ త్యజించేశాను. ఆఖరుసారిగా రుక్మిణిని కలుసుకోవాలనిపించింది. కలుసుకున్నాను. కానీ ఆ సమయంలో రుక్మిణిని చూచి మాత్రం నేను చేయగలిగిందేముంది ప్రకాశం! నేను వెళ్ళిన సమయానికి రుక్మిణి భర్త యింట్లో లేడు. నేను కనిపించగానే నివ్వెరపడిపోయింది రుక్మిణి. నా నిర్దోషిత్వాన్ని వివరించుకున్నాక వలవలా విలపించింది. 'నా రాత యింతే ననుకో బావా! నువ్వయినా సుఖపడాలన్నదే నా కోరిక' అంటూ ఆక్రోశించింది. సుఖం అంత సులభంగా, అంత సలీసుగా దొరికే వస్తునా ప్రకాశం! ఏమో అది దొరుకుతుందన్న నమ్మకమే లేదు నాకు. కానీ రుక్మిణి ఆశావాది. "పిచ్చివాలకం విడిచిపెట్టి త్వరగా పెళ్ళి చేసుకో బావా!" అంటూ ఆమె తన చేతిలో నుంచీ ఈ రబ్బరు గాజు తీసి నా చేతిలో పెట్టింది. "లోకం గొడ్డుపోలేదు బావా! నాలాంటి అమ్మాయి నీకు దొరక్కపోదు. పెళ్ళయ్యాక నువ్వు నీ చేతులతో స్వయంగా ఈ గాజును మీ ఆవిడకు తొడగాలి. దీన్ని చూచినప్పుడల్లా నేను నీకు గుర్తుకొస్తుంటాను. పెళ్ళి కాగానే మీరిద్దరూ యిక్కడికి వచ్చి వెళ్ళాలి. తప్పక రావాలి బావా!" అంటూ ద్వారం దగ్గర నిల్చుని సాగనంపింది.

విన్నావా ప్రకాశం! ఇదీ గాజుకు సంబంధించిన వృత్తాంతం. ఆనాటి నుంచీ ప్లాట్‌ఫారాల్లో, సముద్ర తీరాల్లో, యింకా పదిమంది ప్రోగైన బహిరంగ స్థలాల్లో గాలిస్తూనే వున్నాను. ఎక్కడా మా రుక్మిణిలాంటి అమ్మాయి కనిపించలేదు..."

రాధాపతి కంకణోదంతం ముగించేసరికి టవునులోనుంచి ఎనిమిదిగంటల సైరన్ వినిపించింది. త్రోవపొడుగునా ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడుకోలేదు. ఇంటికి వెళ్ళగానే భోజనాలు వడ్డించారు. డాబా పైన పడకలు వేయించాడు ప్రకాశం. గడచిన రాత్రిలాగే ఈ రాత్రి గూడా ప్రకాశానికి యిప్పుడిప్పుడే నిద్రపట్టే సూచనలు లేవు. రాధాపతి ప్రణయగాథ అతడి బుర్రలో వుండి వుండి గింగిర్లు తిరుగుతోంది. మానసాకాశమంతటా నిబిడీకృతమైన విషాదానుభూతి అతణ్ణి నిశ్చలంగా పడుకోనిచ్చింది గాదు. మొదటి ఆటనుంచీ ప్రేక్షకులు మరలి వచ్చేదాకా డాబాపైన పచార్లు తిరుగుతూ వుండి అతడు తిరిగివచ్చి పడకపైన కూర్చున్నాడు. ఎప్పుడు నిద్రపటిందో గానీ, వెల్లికిల పడుకుని చేతుల్ని దుప్పట్లో దాచుకుని హాయిగా నిద్రపోతున్నాడు రాధాపతి. ప్రకాశం ఆశ్చర్యపడ్డాడు. తనలోని జలరాశి నంతా ప్రపంచంపైన కుమ్మరించి, తేలికపడి తెల్లగా మారి దూది పింజలా ఆకాశాన తేలిపోయే శరత్కాల మేఘమా ఈయన?!

* * *

మరునాటి ఉదయం నిద్రలేవడమే 'ఊరు వూరు' అని కలవరిస్తూ లేచాడు రాధాపతి. పదిగంటలకో రైలువుంది. దానికే వెళ్ళితీరాలన్నాడు. "స్టేషను దాకా జట్కా మాట్లాడుకుందామా మేష్టారూ" అన్నాడు ప్రకాశం. "ఎందుకు ప్రకాశం! మెల్లగా నడిచే వెళ్దాం" అన్నాడు రాధాపతి.

సందుగొందుల్లోపడి అరమైలు దూరం నడిచేసరికి పెద్దబజారు ఎదురైంది. తాను చదివిన నవలల్ని గురించి, కథల్ని గురించి ఉపన్యాసం వర్షిస్తున్నాడు ప్రకాశం. మిత్రుడికి చెవులు మాత్రం వప్పగించి రాధాపతి వీధికిరువైపులా బారులు తీర్చి నిల్చున్న అంగళ్ళనూ, కట్టడాలనూ చూస్తున్నాడు. పరధ్యానంగా నడుస్తున్నాడేమో, అతడు మాటిమాటికీ వెనుకబడిపోసాగాడు. ఆఖరు కొకసారి ప్రకాశం వెనుదిరిగి చూచేసరికి రాధాపతి తనను వెంబడించడమే లేదు! నాలుగు రోడ్ల కూడలిలో గడియారపు స్తంభం నీడలో నిల్చుని అతడు మెడకాయపైన తలకాయను సర్దుకుంటూ దిక్కులు చూస్తున్నాడు.

"ఏం కావాలి మేష్టారు! ఫరవాలేదు, చెప్పండి" అంటూ వెనుదిరిగి దగ్గరికి వచ్చాడు ప్రకాశం.

ఆలోచన తాలూకు వత్తిడివల్ల కాబోలు రాధాపతి కళ్ళు, కనుబొమలు, ఫాలతలమూ కుంచించుకపోయాయి. నాలుగైదు క్షణాలు అలా గడిచిపోయిన తర్వాత "చూడు ప్రకాశం! ఎందుకు, ఏమి మొదలైన ప్రశ్నలు కురిపించకుండా నువ్వు నాకో సాయం చేసిపెట్టాలి" అంటూ అతడు జేబులోనుంచి రబ్బరు గాజుపైకి తీశాడు. "అంగడికి వెళ్ళి యిదే సైజులో సరిక్రొత్త ఫేషనుగా చూచి ఓ డజను గాజులు తెచ్చి పెట్టగలవా ప్రకాశం?"

ప్రకాశం బిత్తరపోయాడు. అతడి పెదవులైతే చలించాయి. ఐనా ప్రశ్నలు వెలికిరాకుండా అతడు తనను తాను సంయమించుకుని "అలాగే మేష్టారూ! మీరిక్కడే వుండండి" అంటూ గాజులంగడికి అభిముఖంగా నడిచాడు.

వెళ్ళినపని పూర్తిచేసుకుని అయిదు నిమిషాల్లోనే తిరిగి వచ్చాడు ప్రకాశం.

అక్కడినుంచి స్టేషను చేరుకునేదాకా మార్గమధ్యంలో మాటలు లేవు.

"టిక్కెట్టు కొనుక్కోవడానికి కావలసినన్ని డబ్బులు నా దగ్గరే వున్నాయి ప్రకాశం!" అంటూ జేబులో చేయివేశాడు రాధాపతి.

"వద్దు మేష్టారూ! ఉంటే వుండనివ్వండి. అవి మరెందుకైనా పనికొస్తాయి" అంటూ తనే టికెట్టు గూడా కొనిపెట్టాడు ప్రకాశం.

అంతలో రైలు గూడా రానే వచ్చింది.

రాధాపతి పెట్టెలోకెక్కి కిటికీ దాపున కూర్చున్నాడు. ప్రకాశం ప్లాట్‌ఫారంపైన నిల్చున్నాడు.

చిరునవ్వుతో మొదలెట్టాడు రాధాపతి. "నువ్వు నన్ను అపార్థం చేసుకుంటున్నావేమో ప్రకాశం! కానీ ఏంచేయమంటావు చెప్పు. ఎవరి బలహీనతలు వాళ్ళకుంటాయి. రబ్బరుగాజు కంటబడేసరికి నీలో చెలరేగిన వూహల్ని పసికట్టగానే నాకు నవ్వొచ్చింది. కాస్త తమాషా చేయాలని బుద్ధి పుట్టింది నాకు. ఆశ్చర్యం గూడా కలిగింది మరి! నేనింకా పెళ్ళికాని వాడిలా కనిపిస్తున్నానా ప్రకాశం? నాకు ముగ్గురు బిడ్డలు. మా ఆవిడ పేరుగూడా రుక్మిణే! రాత్రి చెప్పిన కథలో ఎక్కడైనా కథానాయిక ఆకారాన్ని, మనసునూ వర్ణించివుంటే ఆ వర్ణనలు మాత్రం కొంచె మించుమించుగా మా రుక్మిణికి సరిపోతాయి. అంతకుమించి ఆ కథలో వాస్తవంకోసం అన్వేషించవద్దు! నేను మీ వూరికి బయల్దేరుతుంటే, యిక్కడ నాకు గొప్పగా సన్మానాలు జరిగిపోవచ్చునని మా ఆవిడ సంబరపడిపోయింది. వస్తూ వస్తూ తనకో డజను గాజులు తెచ్చిపెట్టమని, సైజుకోసం ఈ గాజును నా జేబులో వేసింది. నిజమింతే ప్రకాశం! వాస్తవమెప్పుడూ కల్పనలా మనోహరంగా వుండదు. కానీ నీకు హృదయంగమంగా భాసించిన కల్పనా కథను నేను తప్పనిసరిగా రద్దుచేసుకోవలసి వచ్చిందంటే, ఈ వాస్తవం ఎంతటి బలవత్తరమైనదో నువ్వు వూహించుకోగలవు..."

రెప్పపాటులేని కళ్ళతో మంత్రముగ్ధుడిలా రాధాపతికేసి చూస్తున్నాడు ప్రకాశం.

"పోగా నీకో హితవు ప్రకాశం!" రెండు భుజాల పైనా రెండు చేతులు చేసి ప్రకాశాన్ని దగ్గరికి లాక్కుంటూ అన్నాడు రాధాపతి, "పెళ్ళి చేసుకోడానికి ఒప్పుకుని నువ్వు నాకు త్వరగా ఆహ్వానం పంపాలి. ఏదో నవలలో వున్న అమ్మాయిలాంటి దైతేనే పెళ్ళాడుతానని పంతంపట్టి కూర్చోవద్దు. పెళ్ళాడిన తర్వాత నీ కర్థాంగిగా వచ్చే అమ్మాయిలో నీకు కావలసిన కథానాయిక లక్షణాలను వూహించుకో. లేదా సృష్టించుకో. జీవితంలో గానివ్వు, కలలో గానివ్వు వాస్తవం అంగిగా, కల్పన అంగంగా వుండటం మంచిది..."

"అలాగే మేష్టారూ, అలాగే" అన్నాడు ప్రకాశం

"వస్తాను ప్రకాశం, వస్తాను" అన్నాడు రాధాపతి. రైలు కదిలింది.

♦ ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక - 1961 ♦